

Suure jõgede poolt on Wene-riik wäga rikas. Põhja pool kallawad I. Jäe-meresse: 1) Petfora-, 2) Meseni-, 3) Dwiina-, 4) Donega-, 5) Dbi-, 460 peni-koormat pik, 6) Jenisei-, 410 pennif. pik, 7) Leena-, 440 penif. pik, 8) Jaana-, 9) Indigirka- ja 10) Kolüma-jõgi. II. Jda-merde ehk põhja-poolse Wai-se-mere jao sisse jooseb: suur Anadüri-jõgi. III. Kaspia merde lähewad 1) Wolga-, 470 penif. pik 2) Urali-, 300 penif. pik, ja 3) Kuma-jõgi. IV. Musta-merde kallawad: 1) Doona-, 2) Dniisteri-, 110 penif. pik, 3) Dniiperi-, 240 penif. pik, ja 4) Boha-jõgi. V. Afowi-merde kallawad Donni- ja Kubani-jõgi. VI. Lääne-merde lähewad 1) Weikseli- 2) Niimeni-, 115 penif. pik, 3) Düüna-, Rialinna al, 140 penif. pik, 4) Neewa-, Peeterburgi linna al, 5) Kuumeni-, Soome-maal, ja 6) Torneo-jõgi Rootsi raja peal. — Ni-sama rikas kui jõgede poolt on Wene-riik ka järwede poolt. Meie nimetame siin aga kõige suuremad järwed, mis on: 1) Laadoga-järw, 6 penif. Peeterburgist ida pool. Tema laius on 17, pifus 25 peni-koormat, suurus üle-pea 292 □ penif. 2) Donega-järw, pea ni-sama suur kui Laadoga, ja seisab weel enam ida pool. 3) Peipse-järw, 11½ penif. pik ja 9½ penif. lai, Peeterburgi ja Rialinna kubernemango wahel. 4) Itmeni-järw Nowgorodi kubernemangus 6 penif. pik ja 4½ penif. lai. 5) Kaspia-järw ehk Kaspia-meri 140 penif. pik, enam kui 50 penif. lai, ja üle-ültsa rohkest 6 tuhat □ penif. suur. 6) Aral- ehk Sini-järw, 40 penif. pik, 30 penif. lai. 7) Baikali-järw ehk Püha-meri, Jakutski kubernemangus 85 penif. pik, tükalt 4, tükalt 10 penif. lai. 8) Altüna-järw, Tomski kubernemangus, 18 penif. pik, ja 12 penif. lai.

Wene-riigi maa-warandus ja kauba-asi on mitme-sugune, kui wili, lina-seemned, kanepid, linad, puud, kodo-loojused ja muud teised asjad. Meie nimetame siin I. Elajate-riik: wäga palju kodo-loojused, kellest kõige suuremad ja kallimad sugud Podolia, Wolinia ja Ukrani-maalt tulewad, mis meie rahwas Sirgase härjaks kutsub; ise-áranis sigineb üks wäga kene loojuse-sugo Arhangli kubernemangus, mis Kolmogori weikseks nimetakse. Raadi mõisas, Tartu linna ligikal, ja Keila mõisas, Tallina-maal on nimetud loojuse sugo leida. Lõune pool Wene-maal kasvab mõni kene hobose-sugo, kellest palju oma káe peal metsas signewad, kus neid linguga puütakse ja kaubaturule weetakse. Seal leitakse ka eeslid, kamelid, suured pika-willaga lamba karjad ja kaunist rohkest peene-willaga wõera-maa lambad; siin on nihásti kodo-elajate seltsis, kui metsas. Põhja pool signeb rohkest kõik sugu lindu, ise-áranis mets-hani ja partiid. Aga kõige tulujam põhja-maa maja-elajas on põhja-põder ehk Keñthier, kellest mõnel Lapo- ja Samojedi-maa mehel tuhat tükki waranduseks on. Meie nimetatud elajate sugusid elawad siin ja seal meie riigis: pödrad, hirwed, mets-kitsed ja jänessed, wiimased igal pool. Kasuka-nahka andwa elajatest leitakse Wene-maal: mustad ja walged karud Jäe-merde ligikal, tõmmu-karwa karud Poola- ja meie maal, undid, ilwed, mets-kassid, orawad, nirgid, nugised, rebased, kellest kõige kallimad naha poolt: mustad, sini-hallid ja walged on; kibrad, jõe- ja mere-saar-mad ja tuhkrud. Peale seda elawad weel ülged, turgi-weiksed (Büffel), mets-härjad (Auerochsen) ja mitu muud mets-ellajad. Jõgedes ja järwedes signeb otsata palju kalu. Kasu-saatwa putukatest nimetame mesilased ja lõune pool siidi-ussid. II. Laine-riik kannab: põletamise ja iga-sugu